

Gott að eldast



Stjórnarráð Íslands
Heilbrigðisráðuneytið



Stjórnarráð Íslands
Félags- og vinnu-
markaðsráðuneytið



Gott 
að eldast

Áskorun stjórnvalda

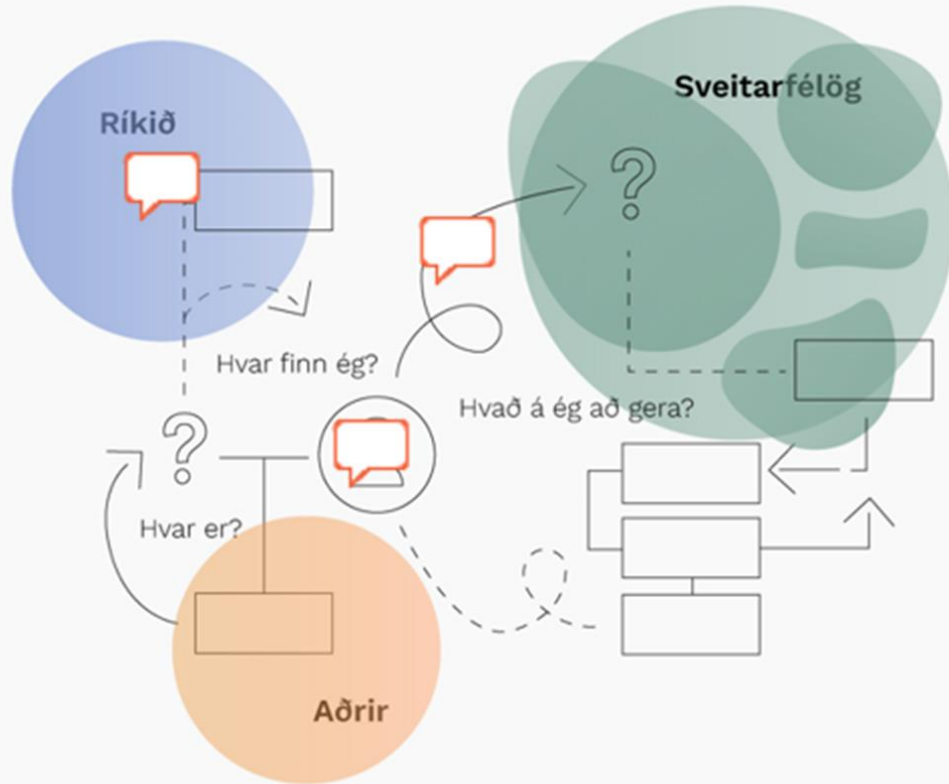
- Fjölgun eldra fólks í þjónustu
- Takmarkaður mannaður

Ung þjóð en ...

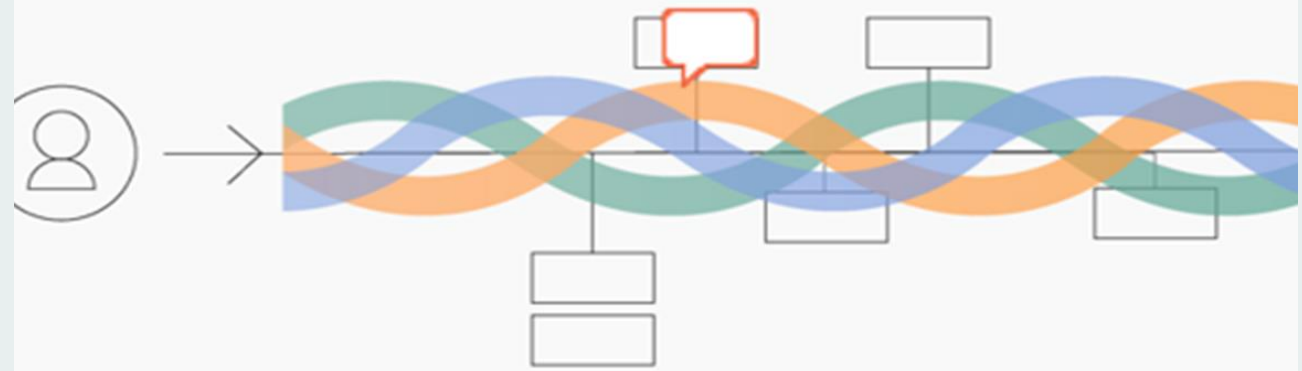
- Hlutfall 67+ ára eru 13% eða **47.000** einstaklingar
- Tæp 20% árið 2050 eða rúmlega **90.000** einstaklingar

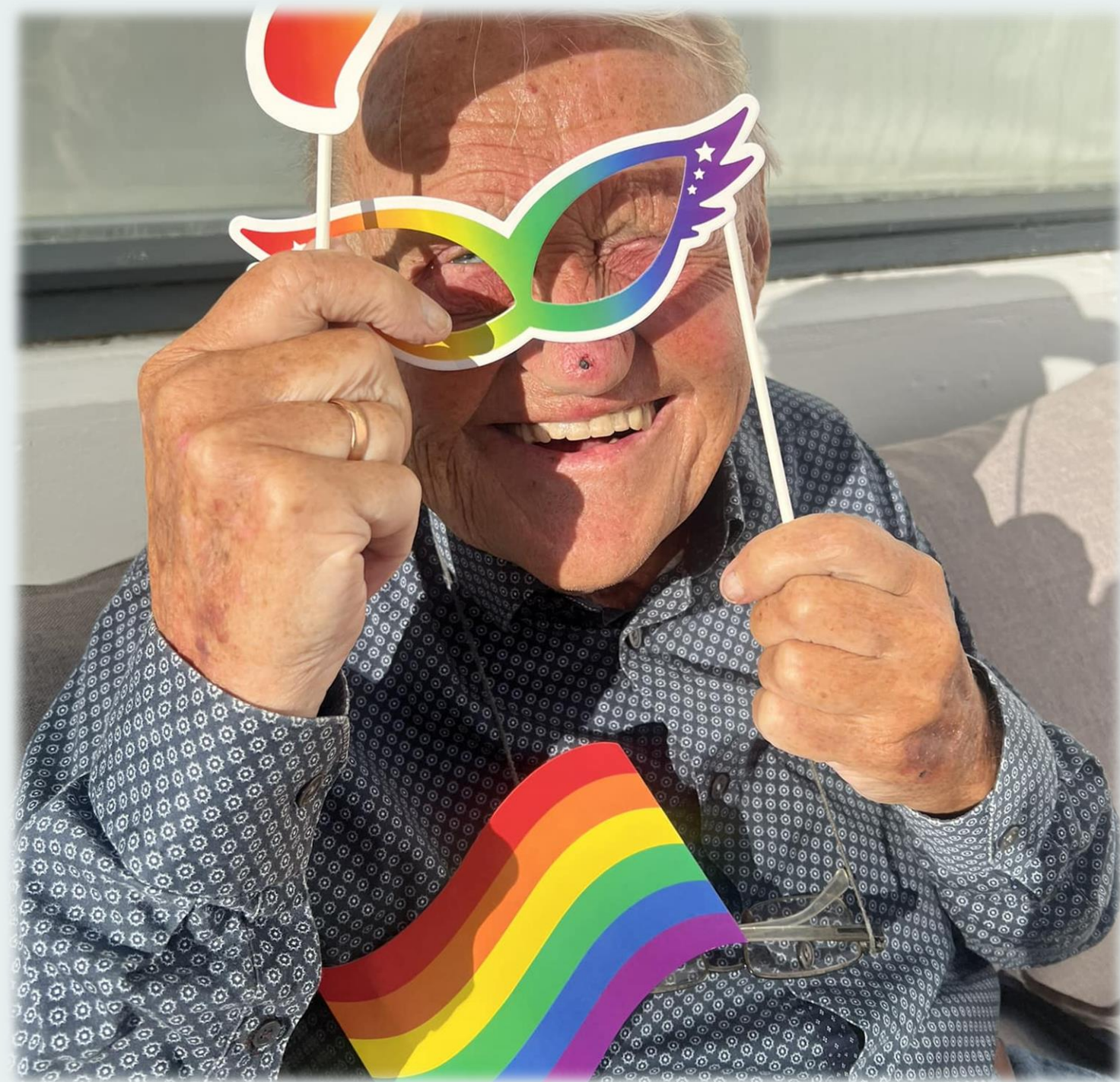


Þjónustan í dag



Framtíðarsýn





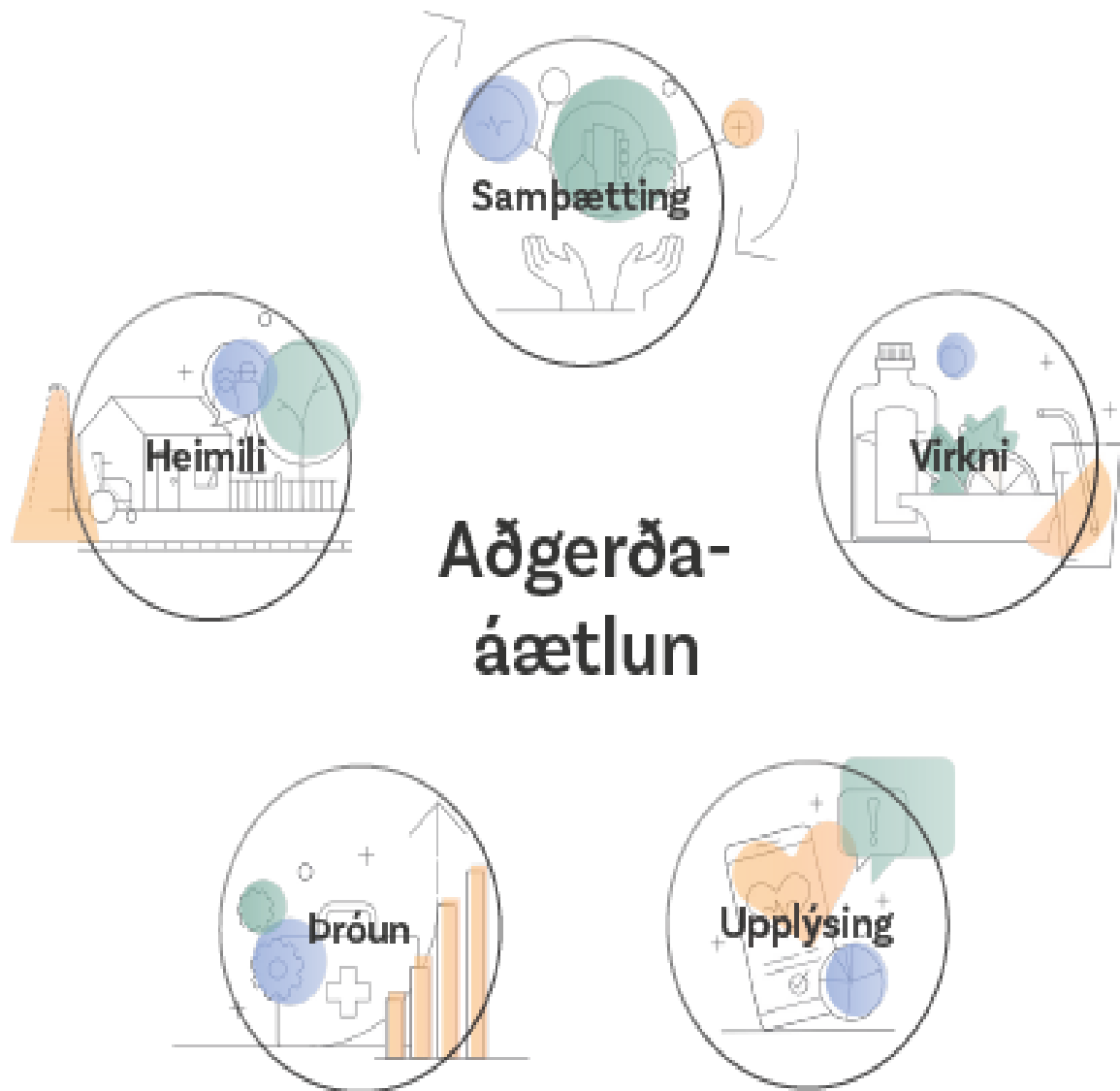
Samþykkt 10.maí 2023

| Gott að eldast: Eldra fólk er virði en ekki byrði



Eldra fólk er virði en ekki byrði: Frá blaðamannafundinum í Ráðherrabústaðnum.

Eldra fólk leggur mikið til samfélagsins og mikilvægt er að stuðla að auknu heilbrigði þessa hóps. Þetta sýnir kostnaðar- og ábatagreiðing sem KPMG hefur unnið fyrir stjórnvöld vegna heildarendurskoðunar.



Efnisyfirlit

Inngangur.....

Aðgerðaáætlun.....

A. Samþætting.....

A.1 Þróunarverkefni um samþætta heimaþjónustu.....

A.2 Heima-endurhæfingarteymi.....

A.3 Efling og þróun dagdvalar.....

A.4 Þróunarverkefni stuttinnlagna.....

A.5 Samræmt matstæki og aðgengi að upplýsingum milli þjónustuaðila.....

A.6 Ein gátt fyrir allar beiðnir fagfólks um heimaþjónustu og dagdvöl.....

A.7 Öryggiskerfi og aukið samstarf við heimaþjónustu.....

B. Virkni.....

B.1 Alhliða heilsuefling.....

B.2 Upplýsinga- og ráðgjafarþjónusta og sérhæfður stuðningur fyrir fólk með heilabilun og aðstandendur þess.....

B.3 Eflid öldrunarráðgjöf.....

C. Upplýsing.....

C.1 Vitundarvakning um heilbrigða öldrun.....

C.2 Efling upplýsinga, rannsókna, nýsköpunar og þróunar í þjónustu við eldra fólk.....

C.3 Ein upplýsingagátt fyrir allt landið varðandi upplýsingar um þjónustu við eldra fólk og réttindi þess.....

C.4 Upplýst starfsfólk.....

D. Þróun.....

D.1 Endurskoðun laga og bráðabirgðaákvæði vegna þróunarverkefna.....

D.2 Miðstöð velferðartæknilausna og notkunar hjálpartækja.....

E. Heimili.....

E.1 Opinber skilgreining á húsnæði fyrir eldra fólk.....

E.2 Nýjungar í búsetufyrirkomulagi eldra fólks.....

E.3 Húsnæðisstuðningur vegna breytinga á heimilum eldra fólks.....



Aldurssamsetning og þróun

Forsendur sveitarfélaga

Ár

1998

2022

Aldur

67

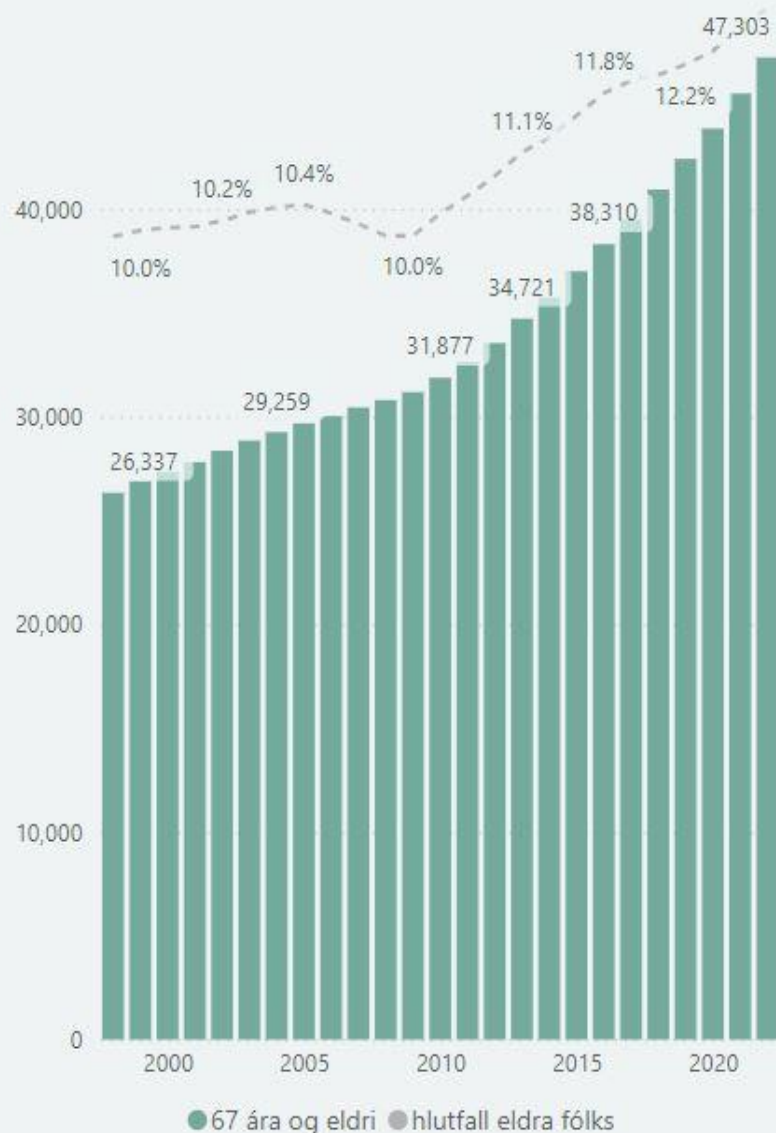
109

Aldurshópar

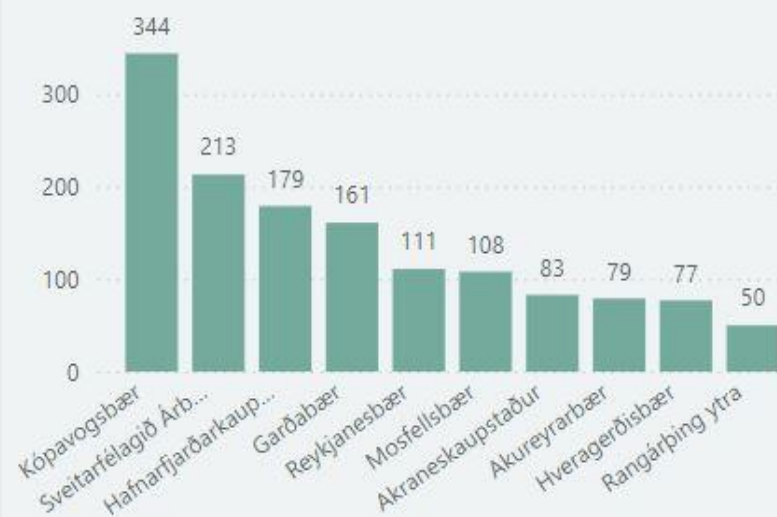
All

Gott að eldast

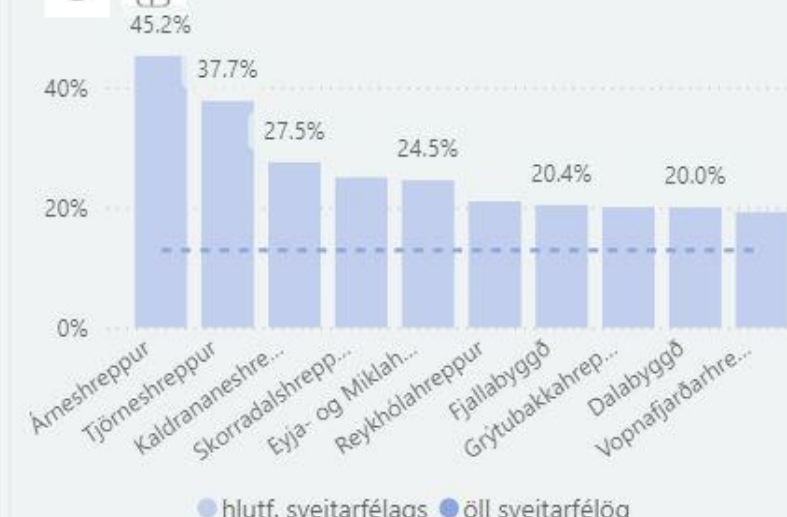
Mannfjöldi og aldurssamsetning



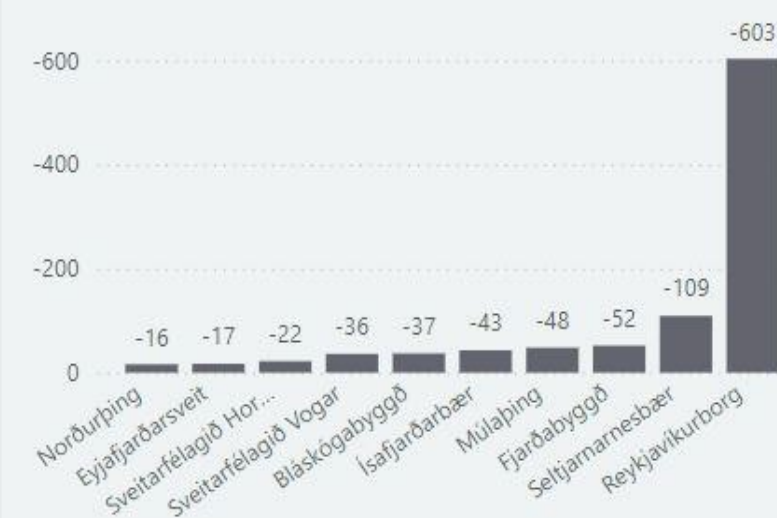
Flestir aðfluttir íbúar (frá 2011)



Sveitarf. m/hæst hlutf. eldra fólks v/lok tímab.



Flestir brottfluttir íbúar (frá 2011)



Sveitarf. m/lægst hlutf. eldra fólks v/lok tímab.





Lífeyriskerfið

Árangur íslenska lífeyriskerfisins er að koma í ljós með töluvert bættri stöðu eldra fólks

97,1%

er hlutfall meðaltekna eldra fólks af meðaltekjum á vinnumarkaði

30%

af útsvarstekjum sveitarfélaga munu koma frá eldra fólki árið 2050

Verkefni ▾

Líf og heilsa ▾

Öldrunarmál ▾

Gott að eldast

FÉLAGS- OG VINNUMARKAÐSRÁÐUNEYTIÐ

HEILBRIGÐISRÁÐUNEYTIÐ

| Gott að eldast

Aldurssamsetning þjóðarinnar breytist nú hratt. Eldra fólk lifir lengur en áður og er virkara og hraustara en nokkru sinni fyrr. Þjónusta við eldra fólk þarf að þróast í takt við þetta. Sú vegferð er nú hafin undir heitinu **Gott að eldast**. Stjórnvöld taka þar utan um málefni eldra fólks með nýjum hætti.

Grunnhugsunin er sú að eldra fólk er ekki byrði á samfélaginu heldur hefur það ótvírætt virði.

| FRÉTTIR



FÉLAGS- OG VINNUMARKAÐSRÁÐUNEYTIÐ, HEILBRIGÐISRÁÐUNEYTIÐ

Gott að eldast: Sex heilbrigðisstofnanir og 22 sveitarfélög taka þátt í þróunarverkefnum

10.10.2023



FÉLAGS- OG VINNUMARKAÐSRÁÐUNEYTIÐ

Niðurstöður könnunar á einangrun og einmanaleika eldra fólks eftir uppruna

Efnisyfirlit

AÐGERÐAÁÆTLUN 2023-2027

HVAÐ ER GOTT AÐ ELDAST?

GAGNVIRKT MÆLABORÐ

ÞRÓUNARVERKEFNI

Heimþjónusta

Heimahjúkrun

Ríkið

- Sérhæfð hjúkrunarmeðferð
- Mat og eftirlit með heilsufari og aðstæðum



Heimastuðningur

Sveitarfélög

- Stuðningur við;
 - Athafnir daglegs lífs
 - Heimilishald
 - Félagslegur stuðningur
- Heimsendur matur

Förum alla leið

Samþætt þjónusta í heimahúsum

Viljið þið vera þátttakendur í þróunarverkefni um samþættingu félags- og heilbrigðisþjónustu fyrir eldra fólk?

Spennandi tilraunaverkefni eru að hefjast, sjá gottadeldast.is

Gott 
að eldast



Stjórnarráð Íslands
Félags- og vinnu-
markaðsráðuneytið



Stjórnarráð Íslands
Heilbrigðisráðuneytið

A. Samþætting

Aðgerðir samþættingar stuðli að skilgreindri samþættri félags- og heilbrigðisþjónustu sem ríki og sveitarfélög beri ábyrgð á og veitt verði fólki sem býr í heimahúsi. Lögð verði áhersla á að íbúar upplifi að þjónustuúrræði styðji við búsetu þeirra heima og að hægt verði að treysta á að eitt þjónustuúrræði taki við af öðru þegar þjónustupörf eykst. Prófaðar verði mismunandi leiðir fyrir mismunandi þjónustusvæði til samþættingar með þróunarverkefnum og verði þau svæði svokallaðir undanfarar.

A. Samþætting

A.1 Próunarverkefni um samþætta heimþjónustu

Á árinu 2023 hefst skilgreind þróunarverkefni á 4-6 svæðum á landinu þar sem félags- og heilbrigðisþjónusta sem veitt er eldra fólki í heimahúsi er samþætt, undir sameiginlegri mannafla- og fjármálastjórn. Samhliða þróunarverkefnum verð markvisst innleidd velferðartækni.

Markmið aðgerðarinnar verði að eldra fólk fái markvissa og samfellda þjónustu heim samkvæmt faglegu mati. Fyrir líæri niðurstöður úr þróunarverkefnum frá fjórum svæðum

Tvöfalda fjölda hjúkrunarrýma

3.021 rými árið 2023

Kostnaður árið 2023 **52** ma.kr

Kostnaður árið 2043 **167** ma.kr

7.708 rými árið 2043



A.5 Samræmt matstæki og aðgengi að upplýsingum milli þjónustuaðila

Tekið verði upp á landsvísu eitt samræmt matstæki til að meta þörf eldra fólks fyrir heimaþjónustu á hverju svæði fyrir sig. Upplýsingar sem varða þjónustu verði aðgengilegar þeim sem málið varðar með tilliti til þess að veita þjónustu.

Lýsing:

- Gert verði mat á því hvort og þá hvaða mælitæki InterRAI henti til innleiðingar fyrir þjónustu sem veitt er fólki í heimahúsi þannig að hægt verði að leggja heildstætt og samræmt mat á þörf fyrir heimaþjónustu á hverju svæði fyrir sig. Gerð verði úttekt á mælitækinu sem segi til um gagnsemi mælitækisins, möguleikum til þróunar þess og þjónustu rekstrarleyfishafa við notendur tækisins áður en til innleiðingar kemur.
- Gert verði mat á því hvort hægt sé að kalla sérstaklega fram sömu mælikvarða og Alþjóðaheilbrigðismálastofnunin (WHO) notar fyrir heilbrigða öldrun og ef ekki, hvernig hægt væri að safna þeim upplýsingum.
- Gert verði mat á því hvernig hægt sé að skrá umönnunar-ábyrgð og umönnunarbyrði aðstandenda þannig að ólaunað framlag sé dregið fram.
- Unnið verði að lausn á því að upplýsingar sem skráðar eru af heimahjúkrun í heilbrigðisgrunn og skipta máli varðandi framgang þjónustunnar geti flætt yfir í upplýsingagrunn félagslegrar heimaþjónustu og öfugt.

Ábyrgð: Heilbrigðisráðuneytið.
Tímabil: 2023-2025.

Þörf fyrir nýtt matstæki

- Samræmt matstæki á landsvísu sem metur þörf fyrir þjónustu.
- Einstaklingur metur sjálfur getu sína.
- Styður við samþætta heimaþjónustu.
- Mælitæki sem tilheyrir ekki einni fagstétt.
- Betri nýting á vinnutíma starfsfólks.
- Nýtt upphaf innleiðingar á matstæki- samþætt heimaþjónusta.

C.3 Ein upplýsingagátt fyrir allt landið varðandi upplýsingar um þjónustu við eldra fólk og réttindi þess

Að hægt verði að nálgast með einföldum hætti upplýsingar, við eigandi umsóknareyðublöð og almenna ráðgjöf um allt það sem varðar þjónustu við eldra fólk, bæði félagsþjónustu og heilbrigðisþjónustu. Hægt verði að nota netspjall eða símtal gerist þess þörf.

Lýsing: Í samstarfi við Island.is verði unnið að þróunarverkefni til þriggja ára um upp-lýsinga- og ráðgjafargátt fyrir allt landið með upplýsingum um þjónustu við eldra fólk og réttindi þess. Þar verði hægt að nálgast eftir póstnúmerum upplýsingar og umsóknareyðublöð, en auk þess verði hægt að fá almenna ráðgjöf varðandi réttindi og þjónustu.

Byrjað verði með tvo ráðgjafa sem sinni almennri ráðgjöf. Ráðgjafarnir verði í sambandi við aðra aðila, svo sem félagsþjónustu sveitarfélaga og heilbrigðisþjónustuna. Samhliða ráðgjöfinni verði gögnum safnað um helstu atriði sem eldra fólk og aðstandendur þess þurfa ráðgjöf um og stuðning við. Á grunni þeirra upplýsinga sem safnað verði gegnum ráðgjöfina verði lagt mat á framtíðarskipulag ráðgjafar/hagsmunagæslu fyrir eldra fólk.

Ábyrgð: Félags- og vinnumarkaðsráðuneytið
Tímabil: 2024–2027.

Upplýsingar

- Upplýsingar um almenna og lögbundna þjónustu fyrir eldra fólk.
- Ráðgjafagátt með netspjalli eða símtali.
- [þjónustu vefsja](#) stækkuð

Öll opinber þjónusta á einum stað

Leitaðu á Ísland.is



Kaup ríkis á íbúðarhúsnæði í Grindavík

Fyrir Grindavík

Ísland.is app

Stafrænt pósthólf

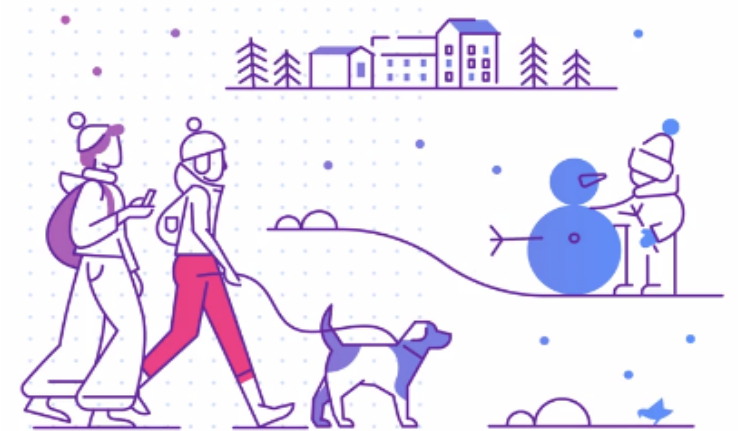
Óskalasti þjóðarinnar

Leit að háskólanámi

Mínar síður - Leiðbeiningar

Segðu þína sögu!

Meðmælasöfnun fyrir forsetaframbod 2024



Að eldast

Lífsviðburðir



Eignast barn



Flytja



Hefja nám



Missa ástvin



Fara á eftirlaun



Stofna fyrirtæki



Samgöngur



Að veikjast



Að læra á bíl



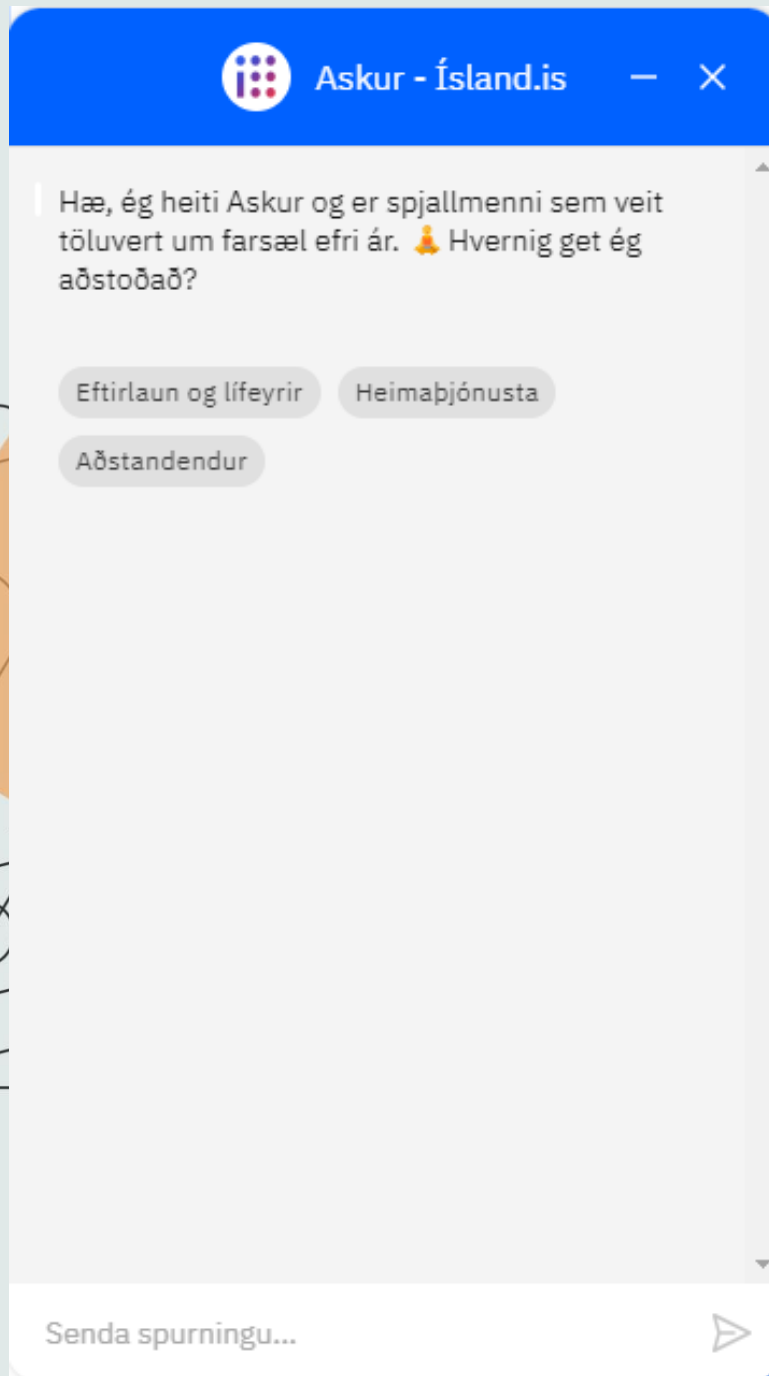
Réttindi og skyldur



Að vinna



Að eldast



Spjallmennið Askur

- Fór í loftið í janúar 2024
- Búið að „mata“ hann á rúmlega 140 spurningum og svörum og Askur er enn í þjálfun
- Fyrstu samtölin á Aski voru mest um að fara á eftirlaun og að búa heima með stuðningi
- Ef í þrot – fær samband við ráðgjafa

B.2 Upplýsinga- og ráðgjafarþjónusta og sérhæfður stuðningur fyrir fólk með heilabilun og aðstandendur þess

Fólk með heilabilun og aðstandendur þess um land allt hafi aðgang að sérhæfðum stuðningi og standi til boða almenn upplýsinga- og ráðgjafarþjónusta.

Lýsing:

- Tryggt verði aðgengi að sérhæfðum stuðningi fyrir allt landið með því að ráðnir verði þrjú ráðgjafar með góða þekkingu á heilabilun. Viðræður fari fram við hagaðila um staðsetningu þeirra og starfsstað.
- Gerður verði samningur til þriggja ára um rekstur upplýsinga- og ráðgjafarþjónustu með síma- og netspjalli fyrir fólk með heilabilun og aðstandendur þess. Með samningnum verði veitt fjármagn til að kosta einn ráðgjafa allan samnings- tímann. Sú þekking sem fæst á tímabilinu verði notuð til að efla sérhæfðari ráðgjöf sem sveitarfélög/heilsugæsla geta veitt í nærumhverfi.

Abyrgð: Félags- og vinnumarkaðsráðuneytið.

Tímabil: 2023-2025.

Gott að eldast

Tímarit 2023-2025

2023-2025 - og ljúsmarkaðsráðuneytið

2023-2025

2023-2025 - og ljúsmarkaðsráðuneytið

Upplýsinga- og ráðgjafarþjónusta Alzheimersamtakanna

Alzheimersamtökin og Félags- og vinnumarkaðsráðuneytið skrifuðu undir samning þess efnis að Alzheimersamtökin taki að sér upplýsinga- og ráðgjafarþjónustu fyrir einstaklinga með heilabilun og aðstandendur þeirra.

Þjónustan er þáttur í aðgerðaráætlun stjórnvalda í málefnum eldra fólks: **Gott að eldast.**

Upplýsinga- og ráðgjafarþjónustan er í boði fyrir alla landsmenn og er fólki að kostnaðarlausu.

Boðið er upp á ráðgjöf á staðnum, í fjarviðtali eða í síma. Hægt er að panta tíma í ráðgjöf í síma 520-1082 eða senda póst á radgjafi@alzheimer.is

Ásta Kristín Guðmundsdóttir, félagsráðgjafi MA, er verkefnastjóri þessa verkefnis. Hún útskrifaðist með starfsréttindi í félagsráðgjöf árið 2012.

Hún hefur starfað á Landspítalanum, bæði á geðdeild og á Landakoti. Einnig hefur hún starfað við félagslegan heimastuðning í Reykjavík. Ásta Kristín hóf störf hjá Alzheimersamtökunum 1. september.

 **ALZHEIMER**
SAMTÖKIN Á ÍSLANDI

Gott að eldast



Stjórnarráð Íslands
Heilbrigðisráðuneytið



Stjórnarráð Íslands
Félags- og vinnumarkaðsráðuneytið

C.1 Vitundarvakning um heilbrigða öldrun

Dregið verði úr félagslegri einangrun og aldursfordómum og þekking aukin meðal almennings á mikilvægi alhliða heilsueflingar, samveru og samskipta milli kynslóða ásamt því að vekja fólk til umhugsunar um hvernig það geti sem best tryggt sér farsælt líf á efri árum.

Lýsing:

- Unnið verði að kynningarátaki á Ísland.is sem upplýsingamiðju fyrir upplýsingar um þjónustu við eldra fólk. Auk þess verði farið í vitundarvakningarátak með notkun kynningar-myndbanda, auglýsinga og fyrirlestra þar sem gagnlegum og gagnreyndum upplýsingum verði komið á framfæri til almennings með áherslu á forvarnargildi og lýðheilsu.
- Í tengslum við áratug heilbrigðrar öldrunar verði undirbúinn árlegur dagur til að draga athyglina að mikilvægi þátttöku eldra fólks.

Ábyrgð: Félags- og vinnumarkaðsráðuneytið.

Tímabil: 2023-2027.

Vitundarvakning

„Að draga úr félagslegri einangrun, aldursfordómum og auka þekkingu meðal almennings á mikilvægi alhliða heilsueflingar, samveru og samskipta milli kynslóða ásamt því að vekja fólk til umhugsunar um hvernig það geti sem best tryggt sér farsælt líf á efri árum.“

Byrjað að vinna með félagslega einangrun og einmannaleika.

B.1 Alhliða heilsuefning

Aðgengi eldra fólks að alhliða heilsuefningu, það er andlegri, félagslegri og líkamlegri, verði tryggt um land allt og að unnið verði eftir áherslum WHO varðandi áratug heilbrigðrar öldrunar.

Lýsing:

- Upplýsingar um alla virkni, hreyfingu, félagsstarf, sjálfboda-liðastarf og annað sem flokkast getur undir alhliða heilsuefningu, verði aðgengilegt á Island.is.
- Í samvinnu við sveitarfélög og heilsugæslu verði skoðað hvernig hægt sé að efla enn frekar þjónustumiðstöðvar sem vettvang alhliða heilsuefningar og tengja þær betur við heimaþjónustu.
- Notaður verði þekkingarvefurinn Heilsuvera þar sem þróað verði sjálfsmat þar sem viðkomandi geti fylgst með heilsu sinni og fengið leiðbeiningar um heilsuefandi aðgerðir út frá niðurstöðu matsins.
- Ákvarðað verði hvar starfshópur áratugar heilbrigðrar öldrunar skuli staðsettur innan stjórnsýslunnar. Gerð verði skilgreining á verkefni starfshóps, ábyrgð og skipun hópsins.

Ábyrgð: Félags- og vinnumarkaðsráðuneytið.

Tímabil: 2023–2024.

Áratugur heilbrigðrar öldrunar WHO

BJARTUR LÍFSSTÍLL

Heim Ráðstefnan 2023 Bjartur lífsstíll Handbækur Hreyfing í boði á landsvísi Verkefnastjórar Hafðu samband Fréttir

- VELKOMIN Í VERKÆRAKISTU BJARTS LÍFSSTÍLS -

Bjartur lífsstíll er samstarfsverkefni Landsambands eldri borgara og Íþrótt- og Ólympíusambands Íslands.

Hér má finna hagnýtar upplýsingar varðandi hreyfiúræði fyrir fólk á aldrinum 60 ára og eldri. Það er heimilt að heimfæra efnið fyrir alla aldurshópa.

Aðgengi að handbókum má nýta endurgjaldslaust fyrir hvern þann sem telur sig geta nýtt sér efnið.



Gott
að eldast

island.is

360 gráða breyting á heimaþjónustu

A.2 Heima- endurhæfingarteymi

Til að styðja við þróunarverkefni um sambættingu félagsþjónustu og heilbrigðisþjónustu undir sameiginlegri mannafla- og fjármálastjórn verði stöðugildi fjármagnað til að koma á fót heima-endurhæfingarteymi á hverju svæði sem þátt tekur í verkefninu.

Markmið aðgerðar verði að hvert þáttökusvæði hafi tækifæri til að fullreyna aðkomu heima-endurhæfingarteymis í allt að þrjú mánuði áður en til hefðbundinnar heimaþjónustu kemur.

Lýsing: Í upphafi þróunarverkefna verði unnið með svæðunum að því að ákveða hvernig best verði að stofna heima-endurhæfingarteymi sem verði að jafnaði fyrsta val í þjónustuveitingu til stærsta hluta þeirra sem sótt er um heimaþjónustu fyrir.

Ábyrgð: Heilbrigðisráðuneytið.

Tímabil: 2024-2027.

Því það á að vera...

Gott 
að eldast